

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI
IV KONGRESA O PČELARSTVU I
PČELINJIM PROIZVODIMA SA
MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM Sarajevo, 2019.**

Izvjestaj sacinili:

dr vet. med. Azra Sinanović, sekretar kongresa:
Predsjednik: Muamer Mandra, dr. vet. med.,
Podpredsjednik: Prof. dr. Midhat Jašić,
Podpredsjednik: Prof. dr. Drago Šubarić,
Senad Hodžić, dipl.ing., podpredsednik KSP TK
Sanel Hodžić, dr.vet.med.. Multilab Tuzla

Sarajevo, decembar 2019.

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES

O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

SADRŽAJ

1. OPĆI PODACI O KONGRESU	2
2. ONLINE PODRŠKA.....	3
3. ODBORI IV KONGRESA	3
4. UČESNICI I GOSTI KONGRESA.....	5
5. ZAKLJUČCI I REZOLUCIJA KONGRESA	6
6. MATERIJALNA I FINANSIJSKA PODRSKA KONGRESA.....	8
7. MEDIJSKA AFIRMACIJA KONGRESA	9
8. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE	11

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

1. OPĆI PODACI O KONGRESU

Naziv Kongresa: ČETVRTI KONGRES O PČELARSTVU I PČELINJIM PROIZVODIMA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM

Trajanje Kongresa: 2 dana

Vrijeme održavanja: 16. i 17. novembar 2019.

Mjesto održavanja: Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Četvrti Kongres o pčelarstvu i pčelinjim proizvodima sa međunarodnim učešćem održan je 16. i 17. novembra 2019. godine u Sarajevu. Glavni cilj kongresa je da se putem međusobnog povezivanja akademske zajednice, poljoprivrednih proizvođača, prehrambene industrije i iskusnih pčelara i prezentiranjem znanja i iskustva iz oblasti pčelarstva, pčelarske prakse, prerade pčelinjih proizvoda i apiterapije doprinese razvoju pčelarstva i u Bosni i Hercegovini ali i kompletnoj regiji. Jedan od ciljeva Kongresa je i podizanje svijesti ukazivanje na osnovne nedostatke institucionalnog i pravnog okvira u sektoru pčelarstva i proizvodnje pčelinjih proizvoda te preporučivanje efikasnih rješenja.

Pčelarska djelatnost može znatno umanjiti siromaštvo u ruralnim područjima te smanjiti migracije stanovništva, a to su nesumnjivo prioritetni ciljevi društva. S tim u vezi, pčelarskoj proizvodnji je neophodno povećanje produktivnosti, unapređenje osiguranja kvalitete ali i povećanje efikasnosti i učinkovitosti.

Na četvrtom Kongresu o pčelarstvu i pčelinjim proizvodima sa međunarodnim učešćem prijavljeno je 38 naučnih, stručnih i radova iz prakse koji su prezentirani kroz plenarna i usmena izlaganja i poster prezentacije u sljedećim grupama: legislativa i opće teme iz oblasti pčelarstva, kvalitet pčelinjih proizvoda, bolesti pčelinjih društava, apiterapija, medonosne bilje i radovi iz pčelarske prakse.

Cijeli radovi i sažetci tiskani su u Četvrtom zborniku radova i sažetaka o pčelarstvu i pčelinjim proizvodima koji je katalogiziran kod NUB Sarajevo, a koji je dostupan i online na stranici Kongresa www.beecongres.com. Zbornik radova i sažetaka također je katalogiziran u CAB bazi podataka.

Vizija Kongresa: Vizija Kongresa je postati vodeća regionalna institucija u prezentiranju i afirmaciji naučnog i stručnog rada u oblasti pčelarstva te proizvodnje i prerade pčelinjih proizvoda, kroz harmonizaciju saradnje akademske zajednice, industrije, privrede, pčelara i drugih aktera. Smatramo da pčelarska djelatnost može umanjiti siromaštvo u ruralnim područjima te smanjiti migracije stanovništva, a to su nesumnjivo prioritetni ciljevi društva.

Misija Kongresa: Misija Kongresa je povezivanje akademske zajednice, poljoprivrednih proizvođača, prehrambene industrije i iskusnih pčelara sa svrhom doprinosa razvoju pčelarstva u Bosni i Hercegovini i kompletnoj regiji. Na Kongresu se prezentira znanje i iskustvo iz oblasti pčelarstva, pčelarske prakse, prerade pčelinjih proizvoda i apiterapije. Misija Kongresa je i podizanje svijesti te ukazivanje na osnovne nedostatke institucionalno-pravnog okvira u sektoru pčelarstva i proizvodnje pčelinjih proizvoda te preporučivanje efikasnih rješenja. S tim u vezi pčelarskoj proizvodnji je neophodno bolje obrazovanje, povećanje produktivnosti, unapređenje osiguranja kvalitete ali i povećanje efikasnosti i učinkovitosti.

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES

O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

Oranizatori IV Kongresa: Udruženje za nutricionizam i dijetetiku „HRANOM DO ZDRAVLJA“, BiH; Tehnološki fakultet Univerziteta u Tuzli, BiH; Prehrambeno -Tehnološki fakultet Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, HR; Veleučilište u Požegi, HR; KJP Veterinarska stanica d.o.o. Sarajevo, BiH;

Suorganizatori IV Kongresa: Biotehnički fakultet Univerziteta u Bihaću, BiH; Savez pčelara FBiH sa kantonalnim organizacijama i udruženjima, BiH; J.U. Veterinarski zavod Bihać, BiH; Agencija za sigurnost hrane BiH, Mostar, BiH; Udruga narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Požega, HR; Komora magistara farmacije Tuzlanskog kantona, Tuzla, BiH; Udruženje poljoprivrede i prehrambene industrije kantonalne privredne komora Tuzla; Multilab d.o.o. Tuzla, BiH.

Kongres je podržan od strane: The European Hygienic Engineering & Design Group – EHEDG

IV Kongres podržan je i od strane: Parlament Federacije Bosne i Hercegovine; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo privrede kantona Sarajevo; Vlada ZDK i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ZDK; Vlada USK i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva USK; Vlada TK i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva TK; Općina Kakanj; Grad Živinice; BH Telecom d.d. Sarajevo; BH POŠTA; Agencija za certificiranje halal kvalitete Tuzla; AS Holding Sarajevo; ZADA Pharmaceutical doo Lukavac; JU Veterinarska Stanica Sarajevo; Solana d.d. Tuzla; Mliječna industrija 99 d.o.o Gradačac; Vispak d.d. Visoko; Cydonia d.o.o. Gračanica; Fana d.o.o. Srebrenik; Corn Flips d.o.o. Srebrenik; BEEMED d.o.o. Tuzla; Piemonte d.o.o. Tuzla; Poljovet d.o.o. Gradačac; AC FOOD d.o.o. Velika Kladaša; Gold Product Mostar; Udruženje Pčelara Tuzla; Pčelarstvo Šabić, Bosanska Krupa; Pčelar Senad Hodžić, Tuzla

2. ONLINE PODRŠKA

Kako bi se adekvatno promovirao Kongres i obavjestile zainteresirane strane o bitnim datumima ali i svim drugim informacijama vezanom za Kongres, uspostavljene su web stranica Kongresa i facebook stranica Kongresa.

Internet adresa Kongresa je: <http://beecongres.com/>, dok je fcb adresa Kongresa: <https://www.facebook.com/beecongres/>. Ukupan broj fcb pratilaca Kongresa je 878.

Online podršku Kongresa i dalje se odvija preko stranice Hranom do zdravlja: <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>

3. ODBORI IV KONGRESA

ORGANIZACIONI ODBOR IV KONGRESA

Predsjedništvo

Predsjednik: Muamer Mandra, dr. vet. med., Perutnina Ptuj BH d.o.o., Breza;

Podpredsjednik: Prof. dr. Drago Šubarić, prorektor, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, HR;

Podpredsjednik: Prof. dr. Midhat Jašić, Tehnološki fakultet Univerziteta u Tuzli, BiH;

Podpredsjednik: Mr. sc. Zlatko Jusufhodžić, J.U. Veterinarski zavod Bihać, BiH;

Sekretar kongresa: Azra Sinanović, dr.vet.med., Sweden/Usaid FARMA II project, Sarajevo, BiH

Prof. dr. Sead Ćatić, Dekan Tehnološkog fakulteta Tuzla, BiH;

Prof. dr. Jurislav Babić, Dekan Prehrambeno tehnološkog fakultet Osijek, HR;

Prof. dr. Borislav Miličević, Dekan Veleučilišta u Požegi, HR;

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

Mr. sc. Damir Alihodžić, direktor Agencije za certificiranje halal kvalitete, BiH.

Članovi

Prof. dr. Jasmina Ibrahimpašić, Prorektor Univerziteta u Bihaću, BiH;
Dr. sc. Džemil Hajrić, direktor Agencija za sigurnost hrane BiH, Mostar, BiH;
Mr. sc. Nijaz Bajramović, Agencija za sigurnost hrane Mostar;
Indira Mulalić, dr. vet. med., Federalno ministarstvo poljoprivrede, vod. i šum. Sarajevo, BiH;
Husnija Kudić, struč. spec. ing. agr. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vod. i šum. Sarajevo, BiH;
Prof. dr. Omanović Halil, Ured za koordinaciju projekata pri FM polj., vod. i šum. Sarajevo, BiH;
Mr. Sc. Suad Selimović, Kantonalna privredna komora Tuzla;
Dr. sc. Asmir Budimlić, Veterinarski zavod Bihać, BiH;
Dr. sc. Meho Majdančić, Tehnološki fakultet Tuzla, BiH;
Sejo Deljo, predsjednik Pčelarskog saveza Federacije, BiH;
Muradif Kalesić, Kantonalni Pčelarski savez TK, BiH;
Asmir Duraković, dipl.ecc., pčelar Gradačac, BiH;
Senad Hodžić, Udruženje pčelara Tuzla, BiH;
Hajrudin Šabić, Kantonalni pčelarski savez USK, BiH;
Hazim Hodžić, Udruženje pčelara „Kesten“ Cazin, BiH;
Elvir Šehić, pčelar Bihać, BiH;
Besim Husejinagić, Kantonalni Pčelarski savez ZE-DO, BiH;
Boras Kvesić, Kantonalni Pčelarski savez HNK, BiH;
Sanel Hodžić, dr. vet. med., Multilab d.o.o. Tuzla, BiH;
Nirves Bulaja, dr. vet. med., KJP veterinarska stanica Sarajevo d.o.o., Sarajevo, BiH
Mr. Sc. Sanela Stanojčić, Sarajevo
Amina Muharemagić, dip. ecc., Bee Med Tuzla, BiH
Samir Omerović, dipl. ing. šumarstva, Kantonalno udruženje pčelara Sarajevo, BiH

TEHNIČKI ODBOR IV KONGRESA

Kemal Sejranović, dipl. ing., Mr. Sc. Benjamin Čaušević, Salih Seferović, Una Šerak

MEDIJSKA AFIRMACIJA KONGRESA

Nedim Jahić, PR Kongresa - medijska promocija
Ekrem Milić, BiH pčelar
Nermin Hadžić, PR Kongresa - web promocija

PROGRAMSKI ODBOR IV KONGRESA

Prof. dr. Midhat Jašić, Tehnološki fakultet Univerziteta u Tuzli, BiH;
Azra Sinanović, dr. vet. med., USAID/Sweden FARMA II project, Sarajevo, BiH;
Prof. dr. Drago Šubarić, prorektor, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, HR;
Muamer Mandra, dr. vet. med., Perutnina Ptuj BH d.o.o., Breza, BiH;
Prof. dr. Jurislav Babić, prorektor, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, HR;
Prof. dr. Borislav Miličević, dekan Veleučilišta u Požegi, HR;
Prof. Dr. Đurđica Ačkar, Osijek, Hrvatska
Doc. Dr. Antun Jozinović, Osijek, Hrvatska

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES
O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

4. UČESNICI I GOSTI KONGRESA

Odziv učesnika, gostiju i predavača IV Kongresa je bio daleko veći nego prethodnih godina. IV Kongresu je prisustvovalo preko 200 učesnika.

- Posebni značaj IV Kongresu dali su i:
  - Ministar privrede Kantona Sarajevo Haris Bašić,
  - Savjetnik Federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Mr sci Husnija Kudić,
  - Direktor Agencije za sigurnost hrane Dr sc Džemil Hajrić,
  - Gosp Ziya Şahin, Predsjednika Udruge pčelara Republike Turske
  - Ambasadorica Republike Slovenije u BiH njena ekselencija gđa Zorica Bukinac,
  - Predstavnica Međunarodne federacije za apiterapiju iz Turske gđa Seda Nurtac Bayramoglu
  - Gosp Mende Trajkovski, Predsjednik Saveza pčelarskih udruga u Republici Sjeverna Makedonija
  - Prorektor sveučilišta u Osijeku prof dr Drago Šubarić
  - Dekan Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta Josip Jurja Strossmayera Osijek prof dr Jurislav Babić
  - Dekan Veleučilišta u Požegi prof dr Borislav Milićević
  - Prodekan za znanstveni rad Prehrambeno- tehnološkog fakulteta Sveučilišta Josip Jurja Strossmayera Osijek prof dr Stela Jokić
  - Prof dr Zlatko Puškadija, predstavnik pčelara Hrvatske
  - Prof. dr. Mohamed Osman sa Univerziteta u Yorku i
  - Ali Abuassal sa Univerziteta u Yorku
  - Dr. sc Mithat Direk sa Fakulteta za poljoprivredu Selçuk Univerziteta iz Konije
  - Prof. dr. Slađan Rašić sa Fakulteta ekološke poljoprivrede Univerziteta EDUKONS iz Sremske Kamenice
  - Doktorica Verica Milojkovic predstavniku Srbijanskog Društva Apiterapeuta
  - Prof dr Korošec Mojca Biotehnički fakultet Univerziteta Ljubljana iz Slovenije
  - Doc dr Antun Jozinović, profesor iz Osijeka
  - Dubravka Škrobot, iz Naučnog instituta za prehrambene tehnologije, Bulevar cara Lazara 1, 21000 Novi Sad, Srbija
  - Mladenka Pestorić iz Naučnog instituta za prehrambene tehnologije, Bulevar cara Lazara 1, 21000 Novi Sad, Srbija
  - Predstavnici privrednih komora i td
  - Direktor Agencije za halal certifikaciju Mr Sc Damir Alihodžić

U podrsci organizaciji kongresa dali su doprinose:

- Prestavnici Kantonalnih pčelarskih saveza Federacije BiH, narocito predtavnici KS Unsko-sanskog, Sarajevskog, ZE DO i TK Kantona kao iBrčko distrikta
- Ostali učesnici koji se nalaze u Programu Spisak IV Kongresa. I koji se može preuzimati sa web stranice www.beecongres.com

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES
O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

5. ZAKLJUČCI I REZOLUCIJA KONGRESA

Kongres je i ove godine, kao i do sada, pokazao svoju interdisciplinarnost, okupljajući sve zainteresirane strane iz područja pčelarstva i pčelinjih proizvoda. Na Kongresu su predstavljeni rezultati istraživanja, kao i rezultati iz struke i prakse. Tako su u radu ovogodišnjeg skupa sudjelovali veterinari, prehrambeni tehnolozi, nutricionisti, liječnici, agronomi, farmaceuti i veliki broj iskusnih pčelara kao i drugih srodnih zanimanja. Skup će i u buduću njegovati ovakav pristup. U skladu s vizijom, misijom i ciljevima kongresa, donesena je rezolucija koja podrazumijeva zaključke i preporuke:

1. Pčelarstvo je važna privredna djelatnost koja u znatnoj mjeri može utjecati na status poljoprivrednih proizvođača u ruralnim područjima, a predstavlja potencijal u smanjenju siromaštva i migracija;
2. Prognozira se u budućnosti rast proizvodnje meda, tako da proizvodnja kvalitetnog meda i drugih pčelinjih proizvoda predstavlja veliku šansu za razvoj pčelarstva i poljoprivrede u cjelini;
3. U cilju povećanja konkurentnosti ovog sektora, u narednom periodu potrebno je povećati produktivnost po košnici tako da se trebaju više primjenjivati moderne tehnologije te povećavati broj profesionalnih pčelara kao i pčelara hobista. Naročito je značajna primjena mobilnog pčelarenja i tehnologija poput SMS vage, upotreba podataka meteoroloških službi, registra i katastra pčelinje ispaše, itd.;
4. U cilju poboljšanja i stvaranja uvjeta tehničkog i tehnološkog progressa, pčelarske organizacije u narednom periodu trebaju neprekidno raditi na predlaganju, osiguravanju i usmjeravanju potpora državnih i međunarodnih institucija te koristiti postojeće mogućnosti potpora iz fondova države;
5. Svi akteri u lancu vrijednosti pčelarstva trebaju težiti boljem reguliranju institucionalno-pravnih okvira ove oblasti;
6. S obzirom na stalno prisutna dva velika problema s kojima se proizvođači u ovom sektoru susreću a to su prije svega patvorenje meda i uvoz pčelinjih proizvoda slabije kvalitete po niskim cijenama, u narednom periodu neophodno je raditi na poboljšanju (inerne i externe) kontrole proizvoda na domaćem i međunarodnom tržištu;
7. Zbog sve češće pojave umiranja pčelinjih zajednica uslijed nepravilne/prekomjerne upotrebe pesticida, kemizacije tla, zagađenja pitke vode, urbanizacije i klimatskih promjena, nameće se zahtjev za boljom regulativom u ovome području i njene primjene u praksi, a sve u u cilju zaštite pčelinjih zajednica;
8. Budući da su bolesti pčela veliki problem, predlaže se poboljšanje nadzora i provođenje u praksu kvalitetnijih preventivnih mjera;

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES

O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

9. U suradnji s naučnim institucijama potrebno je raditi na implementaciji najnovijih spoznaja o metodama u prevenciji bolesti pčela. Tako je neophodno pojačati i zdravstvenu sigurnost pčela pod veterinarskom kontrolom, a posebno na koncentriranim pašnim područjima;
10. Neophodno je institucionalno urediti područje uzgoja matice kroz uspostavu sistema testiranja i rangiranja proizvođača matice po kvaliteti na godišnjoj razini, kao i uvođenju legislative o državnim poticajima za proizvodnju matice;
11. Prisutno je nedovoljno poznavanje proizvodnje matične mliječi kao i kvalitetnih postupaka prikupljanja i dorade ostalih pčelinjih proizvoda poput polena, propolisa, voska i pčelinjeg otrova, ali i proizvoda u čiji sastav se oni ugrađuju na čemu se u narednom periodu treba intenzivno raditi. To je preduvjet za poboljšanja položaja pčelarstva, ali i poboljšanje tržišne ponude i konkurentnosti tih proizvoda;
12. Neke vrste pčelinjih proizvoda imaju posebnu vrijednost jer njihov sastav je uvjetovan prirodnim nasljeđem biljaka u BiH, pa posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti i promoviranju pčelinjih proizvoda s geografskim porijeklom;
13. Neophodne je raditi na usklađivanju zakonske regulative iz područja pčelarstva s legislativom EU. Pored ostalog potrebno je u najskorije vrijeme, poboljšati i urediti zakonsku regulativu za registraciju vozila i pčelarskih prikolica;
14. Neophodne je ubrzati i pojednostaviti proceduru za prelazak s konvencionalnog na organsko pčelarstvo;
15. Pčelinji proizvodi su prirodni proizvodi na koje utječu klimatski i drugi vanjski uvjeti. Iz tog razloga je potrebno više parametara koji određuju njihovu kvalitetu te definirati interval vrijednosti tih parametara;
16. Analizom fizičko-hemijskih parametara kvaliteta kao i polenskom analizom meda ne dobivaju se informacije o njegovoj prihvatljivosti od strane potrošača, kao ni o senzorskim osobinama meda, poput nijanse boje, intenziteta i postojanosti mirisa i arome, intenziteta slatkog, kiselog ili gorkog ukusa, ili u vezi sa nedostacima u vidu prisutnih nečistoća, pjene ili pojave fermentacije. Zbog toga je neophodno uložiti dodatne napore u cilju harmonizacije i standardizacije metodologije u vidu pisanog standarda, koji će u sebi sadržati sve elemente i naučne principe senzorskog vrednovanja;
17. Primjena dobre pčelarske prakse je neophodna i potrebna za proizvodnju zdravstveno sigurnih i kvalitetnih pčelinjih proizvoda. Informatička podrška u realizaciji preduslovnih programa dobre proizvođačke prakse igra veliku ulogu u svakoj kompaniji koja se bavi proizvodnjom i preradom meda pa je njena primjene obavezujuća;
18. Senzorna kvaliteta meda povezana je s dobrom pčelarskom praksom, rukovanjem s medom i botaničkim porijeklom meda. To znači da se školovan senzorski panel može upotrijebiti da se izdvoji med visoke senzorne kvalitete, koji posljedično može imati i veći sadržaj određenih

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES

O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

nutritivno vrednijih komponenti (npr. minerala, antioksidativni potencijal u kestenovom medu, i sl);

19. Obavljanje senzornih analiza u suradnji s potrošačima može dati odgovore na to kako oni primjećuju, osjete i prihvaćaju određene vrste meda. Na osnovi toga se može "komunicirati" s njima, te poticati upotreba različitih vrsta kvalitetnog meda, u cilju postizanja bolje konkurentnosti proizvođača i poboljšanja zdravlja potrošača;
20. Potrebno je planski i institucionalno uspostaviti zahtjeve za standardizacijom pčelinjih proizvoda u cijelom lancu proizvodnje te uspostavu sistema unapređenja postojeće primjene apiterapeutskih proizvoda;
21. U području apiterapije potrebno je neprekidno poticati suradnju s akademskom zajednicom u cilju intenziviranja naučnih istraživanja (kliničke i druge studije). Dokazi o djelovanju apiterapeutskog proizvoda na zdravlje često nisu potkrijepljeni činjenicama. Njihova proizvodnja je najčešće u domaćinstvu, a prodaja u direktnoj komunikaciji proizvođač-potrošač. Zbog toga je, u interesu proizvođača, a i konzumenata unifikacija kvalitete apiterapeutskih proizvoda te pružanje provjerene informacije potrošaču. Za dokazivanje efikasnosti i efektivnosti apiterapeutskog pripravka preporučuje se koristiti samo tvrdnje dobivene na bazi postojećih ili izvedenih kliničkih studija. Rezultati studija i analiza trebaju biti navedeni u proizvodnoj dokumentaciji apiterapeutskog proizvoda;
22. Pčelinji proizvodi mogu biti značajna osnova za razvoj farmaceutske, kozmetičke i drugih srodnih industrijskih grana pa je njihova standardizacija osnovni preduvjet primjene u te svrhe;
23. Potrebno je unaprijediti međunarodnu saradnju u cilju aplikacija na razvojne projekte iz oblasti pčelarstva, pčelinjih proizvoda i kompletnog lanca vrijednosti u ovoj oblasti;
24. Postoji velika potreba stalnog obrazovanja pčelara kako bi povećali kako nivo njihovog znanja tako i vještine i način primjene tog znanja kao odgovor novim izazovima, a sve u pravcu poboljšanja konkurentnosti pčelarske proizvodnje i održivosti poljoprivrednih gazdinstva. Cijeli pčelarski lanac i krajnji pčelinji proizvodi mogli bi se poboljšati ako se posebna pažnja posveti edukaciji svih sudionika duž lanca vrijednosti proizvodnje, prerade, pakovanja i distribucije pčelinjih proizvoda (tehnolozi, agronomi, farmaceuti, agro-ekonomisti, veterinari, liječnici itd.);
25. Na web stranici Kongresa www.beecongres.com će se redovno objavljivati svi oblici međunarodnih saradnji kao i najnovije spoznaje iz oblasti pčelarstva i pčelinjih proizvoda.

6. MATERIJALNA I FINANSIJSKA PODRSKA KONGRESA

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

Materijalnu i finansijsku podršku kongresu dale sljedeće institucije:

1. Vlada KS, Ministarstvo privrede KS Sarajevo
2. BH POŠTA Sarajevo
3. Vlada TK Ministarstvo PVŠ TK Tuzla
4. Vlada ZE DO Kantona Ministarstvo PVŠ Zenica
5. BH Telecom Sarajevo
6. Parlament FBiH
7. Općina Kakanj Sarajevo
8. Sveučilište JJS Prehrambeno tehnološki fakultet Osijek Hrvatska
9. Veleučilište Požega Hrvatska
10. Grad Živinice
11. AS Holding Jelah Tešanj
12. Veterinarski zavod Bihać
13. Multilab Tuzla
14. Udruženje pčelara Tuzla
15. Agencija za halal certifikaciju Tuzla
16. Gold product Mostar
17. Udruženje pčelara USK Bihać
18. Solana Tuzla
19. Grad Bihać
20. Poljovet Gradačac
21. Beemed Tuzla
22. Corn flips Srebrenik
23. Udruženje pčelara KS Sarajevo
24. Udruženje pčelara Bagremovac Gračanica

7. MEDIJSKA AFIRMACIJA KONGRESA

Kongres o pčelarstvu i pčelinjim proizvodima je kvalitetno praćen preko organizatora i tokom trajanja samog Kongresa. Medijska afirmacija Kongresa bila je vrlo intezivna što je doprinijelo kvaliteti održavanja skupa. Medijska promocija IV Kongresa obuhvatila je 28 objava na web portalima, 2 video objave, 4 objave u štampanim medijima i 2 radio objave. Afirmacija Kongresa se kontinuirano odvijala i preko web i fcb stranice Kongresa.

Pregled medijskih objava vezanih za IV Kongres:

1. https://www.klix.ba/biznis/privreda/pcelari-iz-cijelog-svijeta-dolaze-na-kongres-pcelarstva-u-sarajevo/191112033?fbclid=IwAR1SWzZhQhvFmhBueKJiWBN_yKWd0ifQyt2wBh_OnA1yjO-l0Onq9C1Gq2s

2. <https://ba.ekapija.com/news/2688475/kongres-pcelarstva-16-i-17-novembra-u-sarajevu-akcenat-na-standardizaciji-pcelinjih?fbclid=IwAROPx9EwPz0TA29XPMeuRUaTbjalb4ssqHTuGBqlxB2NR6EMcLNC9Pqm9gl>

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES

O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

3. <http://ba.n1info.com/Biznis/a391576/Pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo.html?fbclid=IwAR2jEvejWpQHA7PhKOLPNvwY92iGwEUGHxS56flw5BfG2zL6X7ExYrdkqEY>
4. https://www.klix.ba/biznis/privreda/dobre-prakse-iz-sjeverne-makedonije-primijeniti-u-bh-pcelarstvu/191114022?fbclid=IwAR3e-AlridOG1msM54N7wqcADeuWjTirpNALwcCicc46zLQ3O8MEOW1_2ls
5. https://poslovnenovine.ba/2019/11/14/dobre-prakse-iz-sjeverne-makedonije-primijeniti-u-bh-pcelarstvu/?fbclid=IwAR3bepPkwuAe6rlcxHXwe61uojAzDJ_eaVGGpINHw_CQ4k_Xpb0XRSORE-E
6. https://www.klix.ba/biznis/privreda/pcelarstvo-moze-smanjiti-siromastvo-cetvoroclana-porodica-moze-zivjeti-od-60-kosnica/191116053?fbclid=IwAR2ob1U4NxTlJTToTEGyK9liS5Nyodpfz0NZ7rzw1ELcQC2S01_V7dW2taU
7. http://www.fena.ba/article/1119082/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo?fbclid=IwAR1NHNGsNTIqRmlQv8F1_Zs3TjhHyHFjBCVTZFU-HwuP_oBowZ_nBXk8E
8. http://www.federalna.ba/bhs/vijest/294960/kongresa-o-pcelarstvu-i-pcelinjim-proizvodima?fbclid=IwAR1bBCxsviX87BxsH-FIOxNfW5FW_Cpwqe0_OF7aWOo-qwsEXldnY_W6UY
9. <https://vijesti.ba/clanak/468835/standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo?fbclid=IwAR1c7SF66Bqnc56jK1NWSimlRkKpYsWN6G6Gi7Wwv2tibm08HuVW1rGdOvs>
10. https://www.klix.ba/biznis/privreda/standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-su-sanse-za-bh-pcelarstvo/191117076?fbclid=IwAR0bRDBEZxmBDT5OwzwhA8Kihso_dbxUhIErhmSj63vej5EKaYTkeys5784
11. https://hayat.ba/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo/53882/?fbclid=IwAR1Zt_dsbD4Hltq5tWFKHZf3hrwL3hg3jz8Zo1yYcxQn_XL5V07EXK4iRvc
12. <https://ba.ekapija.com/news/2692844/pcelarstvo-moze-smanjiti-siromastvo-u-ruralnim-dijelovima-bih-za-zivot-cetvoroclane-porodice?fbclid=IwAR1LRtYEE1BpK5QipL6ODZFFswb8GGqQsr1Vnnj7NRzSLsCj8sF42c4Dc>
13. <http://abrasmedia.info/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo/>
14. <https://www.dnevni-list.ba/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo/>
15. <https://www.rtvslon.ba/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo/>
16. <https://poslovnenovine.ba/2019/11/17/standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo/>
17. <https://tuzlanski.ba/ekonomija/pcelarstvo-moze-smanjiti-siromastvo-za-zivot-cetvoroclane-porodice-potrebno-60-kosnica/>
18. <https://mostarski.ba/kongres-standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo/>
19. <https://www.fokus.ba/biznis/standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo/1612116/>
20. <http://www.source.ba/clanak/Ekonomija/509257/Standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo>
21. <http://biznis.ba/kongres-standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo/>

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>
Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

22. <https://www.akta.ba/vijesti/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo/109276>

23. https://bhpcelar.com/bosna-i-hercegovina/4-kongres-o-pcelarstvu-sarajevo-dva-dana-centar-pcelarskog-svijeta/?fbclid=IwAR1Uu_7VSpArQ_2hS8KvAG_voyaybxMYbr--0bAtVvJOA_zdSBNiAdEGIsI

24. <https://www.bljesak.info/gospodarstvo/poljoprivreda/smjernice-za-razvoj-pcelarstva/292474?fbclid=IwAR2iqgXRcbxCuO6kU9bjdaEPa2kLfVzJkoTrGlbkBttCuOD6zFOk-uj1mo>

25. <https://inz.ba/ibrahimagic-i-causevic-na-kongresu-pcelarstva-u-sarajevu/>

26. <https://fmpvs.gov.ba/2019/11/15/cetvrti-kongres-o-pcelarstvu-i-pcelinjim-proizvodima/>

27. <http://24sata.info/vijesti/bosna-i-hercegovina/356921-kongres-standardizacija-kvalitete-meda-i-apiterapija-sanse-za-bh-pcelarstvo.html>

28. <https://new.vijesti.ba/clanak/468761/pcelarstvo-je-grana-koja-moze-smanjiti-siromastvo>

8. PRIJEDLOZI ZA POBOLJŠANJE

Kako bi se kontinuirano unapređivao kvalitet i značaj Kongresa kako u Bosni i Hercegovini tako i u regiji, osim prijedloga iz Rezolucije dati su sljedeći prijedlozi za poboljšanje sljedećeg petog Kongresa:

- a) Kontinuiran napor na uvođenju Zbornika (sad je uCAB i Cobis) i u druge dodatne znanstvene baze u cilju poboljšanja kvalitete radova i pojačanja interesa akademske zajednice
- b) Organizirati ocjenjivanje i izložbe apiterapeutskih i ostalih pčelarskih proizvoda kao i panel diskusije
- c) Pripemiti uvjete za poboljšanje prepoznatljivosti Kongresa u Regiji i svijetu (Brendiranje Kongresa)
  - Poboljšati web stranicu, te poboljšati online prijavu učesnika Kongresa i radova, postavljanje svih prezentacija na stranicu i biograije predavača sa slikama. Linkovati stranicu na ostale s kojima postoje dogovori u cilju promocije
  - Formirati predložene Odbore Kongresa te podržavati njihov rada (odbor za apiterapiju, standardizaciju, bolesti pčela, poboljšanja tehnologija, međunarodnu suradnju, izdavaštvo itd)
  - Obezbjediti plakate/postere za Kongres koji će se „okačiti“ u Sali za katedrom, za stolom radnog predsjedništva, na ulazu u salu, na ulazu u hotel i kod recepcije hotela
  - Rolap baner Kongresa kao i zastavice Kongresa u Sali i tokom press konferencije
  - Unificirane prezentacije sa znakom kongresa – organizovati slanje istih svim prezentatorima
  - Poboljšati medijsku promociju Kongresa kao i pozivanje novinara na press konferenciju
- d) Uspostaviti jedinstvenu kotizacije koja uključuje pokrivanje troškova zajedničkog ručka i večere, zbornika radova i promo materijala te unaprijediti sistem prikupljanja sredstava za kotizacije
- e) Unaprijediti sadržaje predavanja. Kontinuirano raditi na animiranju akademske zajednice i stručnih institucija u svrhu poboljšanja strukture predavača na Kongresu te pozvanim

PTF

Web : www.beecongres.com; <http://hranomdozdravlja.com/?do=pcele>

Te. +387 35 320 745; fax +387 35 320 741; mobitel: 00 387 62 893 270 mail: midhat.jasic@untz.ba ili jasic_midhat@yahoo.com

4 KONGRES

O PČELARSTVU
I PČELINJIM PROIZVODIMA

- predavačima i dalje obezbjediti smještaj u hotelu tokom trajanja kongresa i oslobodjenje od plaćanja kotizacija. Dati jasne upute gostima Kongresa o pogodnostima za koje Kongres snosi troškove (tačan period plaćenog noćenja, broj plaćenih obroka i sl)
- f) Kontinuirano raditi na poboljšanju kako samog vođenja Kongresa, tako i rada radnih tjela kako bi se obezbjedila efikasnost samih usmenih izlaganja uz pojačanje kontrole dužine trajanja usmenih izlaganja
  - g) Obezbjediti prevodioca za goste koji nisu sa BHS govornog područja tokom cijelog trajanja Kongresa
  - h) Obogatiti sto radnog predsjedništva Kongresnim materijalom, dovoljnim brojem programa, notesima i olovkama, možda zdjelama sa bombonama i sl.
  - i) Sastaviti pisane upute za radno predsjedništvo, sa vremenom prezentacije za predavače
  - j) U programu navesti vrijeme trajanja usmenih izlaganja
  - k) Poster sekcija:
    - Poboljšati poster sekciju na način da se obezbjedi adekvatno vrijeme za istu a ne tokom trajanja ručka
    - Obezbjediti panele za izlaganje poster prezentacije
  - l) Poboljšati koordinaciju između članova operativnog tima. Jasno definisati zaduženja i odgovornosti članova operativnog tima. Obezbjediti spisak za potpisivanje učesnika Kongresa sa navođenjem kontakt podataka. Poboljšati kontrolu ulaza u Kongresnu salu kao i dodjelu akreditacija.